Czym jest choroba niebieskiego języka?
Choroba niebieskiego języka (BT, zakażenie BTV) to zakaźna wirusowa choroba zwierząt, która atakuje przeżuwacze (bydło, owce, kozy, zwierzęta wolno żyjące).

Co jest przyczyną choroby niebieskiego języka i jak ta choroba się rozprzestrzenia?
Choroba jest wywoływana przez wirus z rodzaju *Orbivirus* (*Reoviridae*). Patogen jest przenoszony przez kuczmany (*Culicoides*) (muchówki z rodziny komarowatych). Kuczmany zarażają się żywiąc się krwią zakażonych zwierząt będących w okresie wiremii. Zakażenie utrzymuje się w organizmie komara przez całe życie. Zakażony komar przenosi zakażenie na zwierzęta podczas ukąszeń. Choroba nie przenosi się bezpośrednio ze zwierzęcia na zwierzę.
Choroba może również rozprzestrzeniać się w związku z przemieszczaniem zwierząt z obszarów, na których występuje. Dlatego ważne jest przestrzeganie przepisów prawa dotyczących zasad przemieszczanie zwierząt.

Jakie objawy charakteryzują tę chorobę?
Należy uważnie obserwować swoje zwierzęta. Wszelkie objawy nasuwające podejrzenie choroby niebieskiego języka należy zgłosić powiatowemu lekarzowi weterynarii bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
OWCE
Owce częściej wykazują wyraźne objawy kliniczne choroby niebieskiego języka niż bydło. U owiec można zaobserwować następujące objawy:
- owrzodzenia lub rany w jamie ustnej i nosie,
- wydzielinę z oczu lub nosa i ślinienie się,
- zaczerwienienie i obrzęk warg, języka,
- obrzęk głowy i szyi,
- zapalenie koronki i tworzywa racic.

Ponadto można zaobserwować:
- gorączkę,
- kulawizny,
- problemy z oddychaniem,
- poronienia, deformacje płodu i urodzenia martwych płodów,
- śmierć.

BYDŁO
Bydło zakaża się częściej niż owce, ale choruje rzadko. Choroba u bydła przebiega w łagodniejszej postaci niż u owiec. Po przechorowaniu bydło może stać się nosicielem zarazka, co prowadzi do zakażania kuczmanów i przenoszenia wirusa za ich pośrednictwem na zwierzęta zdrowe.
U bydła można zaobserwować następujące objawy:
- apatię, brak apetytu,
- krwotoczne nadżerki wokół nozdrzy i pyska,
- zaczerwienienie pyska, oczu i nosa,
- zapalenie koronki i tworzywa racic,
- wydzielinę z nosa,
- zaczerwienienie i nadżerki na strzykach,
- gorączkę,
- poronienia, deformacje płodów (dotyczące najczęściej głowy) i martwe urodzenia.

JAGNIĘTA I CIELĘTA

Jagnięta i cielęta mogą zarazić się wirusem choroby niebieskiego języka przed urodzeniem, jeśli matka zostanie zakażona w czasie ciąży. Objawy zakażenia obejmują:

- jagnięta i cielęta urodzone małe, słabe, zdeformowane lub ślepe,
- śmierć jagniąt i cieląt w ciągu kilku dni od urodzenia,
- martwe urodzenia.

Jak rozpoznać chorobę niebieskiego języka?

Chorobę można podejrzewać w przypadku wystąpienia charakterystycznych objawów. W celu potwierdzenia lub wykluczenia tej choroby, należy przeprowadzić odpowiednią diagnostykę laboratoryjną.

Jak mogę chronić moje zwierzęta przed BT?

W celu ochrony zwierząt przed chorobą należy:

- wystrzegać się zakupu zwierząt pochodzących z niewiadomego źródła, bez dokumentów (paszportu, świadectwa zdrowia, jeśli takie są wymagane),
- zapewnić okresowe wizyty lekarza weterynarii w gospodarstwie,
- chronić zwierzęta przed atakami wektorów (kuczmanów):
  - zwalczać owady w pomieszczeniach inwentarskich, w których przebywają zwierzęta (stosować repelenty, siatki ochronne),
  - wypasać zwierzęta w okresach niskiej aktywności komarów,
- przestrzegać zasad bioasekuracji w gospodarstwie oraz zapewnić zwierzętom odpowiedni dobrostan (wysokiej jakości pasza, regularne zwalczanie pasożytów itp.),
- usuwać miejsca, w których wektory choroby mogą się rozmnażać (np. stojącą wodę),
- składować obornik z dala od podatnych na ukąszenia zwierząt gospodarskich i budynków inwentarskich z uwagi na to, że obornik może być miejscem rozmnażania się kuczmanów,
- w przypadku zauważenia objawów nasuwających podejrzenie choroby zakaźnej niezwłocznie zgłosić ten fakt powiatowemu lekarzowi weterynarii bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Jakie czynniki wpływają na rozprzestrzenianie się BT?

Na rozprzestrzenianie się choroby niebieskiego języka i potencjalne wtargnięcie tej choroby mają wpływ:

- pora roku, tj. okres aktywności wektorów (zwykle marzec-październik),
- warunki meteorologiczne, tj. temperatura i kierunek wiatru,
- bliskość i zagęszczenie sąsiednich gospodarstw,
- przemieszczanie zakażonych zwierząt.

Czy można leczyć zwierzęta, u których wykryto chorobę niebieskiego języka?

W przypadku zakażenia BTV możliwe jest podjęcie leczenia chorych zwierząt przez lekarza weterynarii na zlecenie hodowcy. Jednakże nie ma konkretnych leków przeciwwirusowych, a terapia koncentruje się głównie na:

- podawaniu preparatów przeciwzapalnych i przeciwbólowych,
- antybiotykoterapii – w przypadku wtórnych powikłań na tle zakażeń bakteryjnych,
- płynoterapii.

Ważne są również dobre praktyki hodowlane:

- upewnienie się, że zwierzęta mają dostęp do wody i pożywienia,
- zwracanie szczególnej uwagi czy zwierzę pije wodę i pobiera paszę,
- zapewnienie miękkiej i suchej ściółki,
- podawanie różnego rodzaju pasz w celu stymulacji apetytu,
- regularne sprawdzanie kończyn i mostka w celu weryfikacji ewentualnych odleżyn, jeżeli zwierzę zalega.

Czy choroba niebieskiego języka stanowi zagrożenie dla ludzi?

Choroba niebieskiego języka jest chorobą, która atakuje przeżuwacze, nie przenosi się na inne gatunki zwierząt gospodarskich i domowych oraz na ludzi. Wirus BT nie jest przenoszony za pośrednictwem mleka, mięsa czy produktów pochodzenia zwierzęcego. Oznacza to, że mięso, mleko, skóry, wełna oraz inne produkty pochodzące od przeżuwaczy nie stanowią zagrożenia dla ludzi.

Czy mogę przemieścić moje zwierzęta?

Zwierzęta mogą być przemieszczone po spełnieniu warunków określonych w przepisach prawa. Szczegółowe zasady przemieszczania zwierząt określone są w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2020/688 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do wymagań w zakresie zdrowia zwierząt dotyczących przemieszczania zwierząt lądowych i jaj wylęgowych w obrębie terytorium Unii.